

АНАЛІЗ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Батракова А.Г., д-р техн. наук, проф., gp@khadi.kharkov.ua

Гайдук Е.А., студент Дз-71-20, gp@khadi.kharkov.ua

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Багін М.Л., геодезист, м. Харків

Розбудова ефективної внутрішньої системи забезпечення якості, орієнтованої на впровадження сучасних технологій, методів та процедур управління якістю вищої освіти є пріоритетним напрямком діяльності Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. Розвиток та модернізація системи забезпечення якості є запорукою забезпечення конкурентоспроможності університету на вітчизняному, європейському та світовому ринках освітніх послуг і праці, його інтеграції в Європейський освітній простір, забезпечення розвитку потенціалу та можливостей самореалізації здобувачів і науково-педагогічних працівників у процесі освітньої, наукової, інноваційної та організаційної діяльності. За останні роки університет має певні напрацювання і здобутки у напрямку побудови внутрішньої системи забезпечення якості.

З позицій міжнародних стандартів ISO серії 9000 якість освіти визначається як сукупність властивостей і характеристик продукції або послуги, яка дає можливість задовольняти ту чи іншу потребу. Згідно з [1] забезпечення якості (quality assurance) – це загальна політика, стратегія і процедури забезпечення якості у закладі, розподіл відповідальності для підтримки внутрішньої

системи забезпечення якості. Забезпечення якості включає впровадження системи забезпечення якості на усіх рівнях організаційної структури закладу вищої освіти та передбачає роботу щодо зміцнення і розвитку якості та підтримки актуальності освітніх програм. Система забезпечення якості освітньої діяльності має включати [1]:

- стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти;

- розподіл повноважень щодо забезпечення якості між усіма учасниками освітнього процесу;

- систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;

- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти та науково-педагогічної (педагогічної) діяльності науково-педагогічних та педагогічних працівників;

- забезпечення необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти;

- інформаційні системи для ефективного управління закладом освіти.

Механізми забезпечення якості вищої освіти, що визначені у рекомендаціях із забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти (Standards and Guidelines, 2015) (ESG-2015) [2], передбачають [3]:

- оцінювання – орієнтоване на розвиток і вдосконалення та фокусується на сильних і слабких сторонах освітньої програми чи закладу вищої освіти, результати оцінювання представлені у

формі рекомендацій щодо вдосконалення освітньої програм, освітнього процесу, діяльності закладу. Оцінювання освітніх програм ґрунтується на положеннях ESG [2], що визначають цілі, методи, процедури, об'єкти оцінювання;

– акредитація – визначення відповідності освітньої програми або закладу вищої освіти певному стандарту, результат акредитації – прийняття рішення щодо надання або не надання акредитації. Акредитація освітньої програми являє собою перевірку ефективності функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі вищої освіти. Перевірка якості освітньої програми здійснюється у контексті її відповідності критеріям ESG [2];

– аудит – самооцінювання внутрішньої системи забезпечення якості діяльності закладу вищої освіти шляхом визначення його сильних і слабких сторін.

Ефективним інструментом внутрішнього аудиту освітніх програм є SWOT-аналіз (strength, weaknesses, opportunities and threats) [4], що дозволяє висвітлити проблеми, які потребують найбільшої уваги, на подолання яких має бути спрямована діяльність усіх учасників освітнього процесу. Результати SWOT-аналізу внутрішньої системи забезпечення якості освіти в контексті акредитації освітніх програм у Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 - SWOT-аналіз внутрішньої системи забезпечення якості освіти

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Політика щодо забезпечення якості	
<p>1.1 наявність підрозділу з забезпечення якості освіти;</p> <p>1.2 цілі освітніх програм відповідають місії та стратегії ХНАДУ;</p> <p>1.3 наявність програм щодо перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат;</p> <p>1.4 наявність депозитарію кваліфікаційних робіт здобувачів</p>	<p>1.1 недосконалі механізми залучення здобувачів і роботодавців, врахування результатів опитувань</p> <p>1.2 відсутність моніторингу освітніх програм</p> <p>1.3 недосконалість методичного забезпечення акредитації освітніх програм</p> <p>1.4 недосконалість механізму реалізації перевірки академічних робіт на плагіат</p>
2. Розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд освітніх програм	
<p>2.1 механізм розроблення, затвердження, моніторингу, перегляду освітніх програм;</p> <p>2.2 практична спрямованість освітніх програм, орієнтованість на конкретну професію, враховує потреби ринку праці, можливість професійного розвитку, рецензування роботодавцями;</p>	<p>2.1 відсутній механізм залучення роботодавців, студентів до реалізації освітнього процесу;</p> <p>2.2 відсутність зворотного зв'язку з роботодавцями щодо бажаних компетенцій випускників – інертність роботодавців.</p>
3. Студентоцентроване навчання, викладання, оцінювання	

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p>3.1 публічність критеріїв оцінювання та процедур оскарження результатів оцінювання;</p> <p>3.2 запроваджені форми оцінювання, що забезпечують неупередженість викладача;</p> <p>3.3 відкритий доступ до документів навчального процесу;</p> <p>3.4 впровадження інформаційних систем</p>	<p>3.1 форми контролю не дозволяють оцінити усі результати навчання;</p> <p>3.2 відсутній механізм залучення зовнішніх екзаменаторів;</p> <p>3.3 недосконалий механізм вибору дисциплін та формування «віртуальних груп».</p>
<p>4. Зарахування, досягнення, визнання, атестація студентів</p>	
<p>4.1 доувзівська підготовка;</p> <p>4.2 публічність інформації щодо вступу та визнання результатів навчання;</p> <p>4.3 безперервне навчання (бакалавр - магістр - доктор філософії);</p> <p>4.4 залучення роботодавців до дипломного проектування.</p>	<p>4.1 обмежена кількість освітніх програм має програми подвійних дипломів;</p> <p>4.2 недосконалий механізм врахування результатів навчання у неформальній освіті;</p> <p>4.3 недосконале нормативне забезпечення щодо визнання результатів навчання</p>
<p>5. Кадровий склад</p>	
<p>5.1 кваліфікація відповідно до спеціальності та дисциплін;</p> <p>5.2 виконання та впровадження НДР,</p>	<p>5.1 відсутність механізму оцінювання відповідності кваліфікації НПП профілю освітніх програм;</p> <p>5.2 низька академічна мобільність НПП;</p>

Сильні сторони	Слабкі сторони
наукові гуртки; 5.3 наявність рейтингу «Кращій викладач очами студентів».	5.3 низький рівень володіння іноземною мовою; 5.4 відсутність механізму залучення професіоналів-практиків до викладання на освітніх програм
6. Навчальні ресурси, підтримка студентів, інформаційний менеджмент	
6.1 використання матеріально-технічної бази підприємств; 6.2 наявність підрозділу з працевлаштування студентів, підрозділу роботи з іноземними студентами та академічної мобільності; 6.3 інформація щодо працевлаштування та кар'єри випускників; 6.4 підтримка студентів, що потребують соціальної допомоги.	6.1 недостатній рівень оновлення матеріальної бази; 6.2 обмеженість технічних засобів навчання для студентів з особливими потребами; 6.3 недосконалість системи он-лайн опитування та інформаційної бази даних з опитувань

З метою удосконалення та подальшого розвитку внутрішньої системи забезпечення якості освіти за результатами SWOT-аналізу визначено першочергові завдання, серед яких:

- розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом (рис. 1);
- удосконалення системи організації освітнього процесу за дистанційною формою навчання шляхом розроблення механізму сертифікації дистанційних курсів, удосконалення

методичного супроводу науково-педагогічних працівників щодо сертифікації дистанційних курсів;

– розвиток багатоступеневої освіти та механізму вибору дисциплін здобувачами вищої освіти з метою формування індивідуальної освітньої траєкторії;

– розроблення механізму реалізації дуальної форми освіти, механізму залучення стейкхолдерів до освітнього процесу.

Рисунок 1 – Інформаційна система управління освітнім процесом

Література

1. Guide to institutional accreditation. The Danish Accreditation Institution. 2013. 34 p. URL: https://akkr.dk/wp-content/filer/akkr/Guide-to-institutional-accreditation_final.pdf

2. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the

European Higher Education Area (ESG). К. : CS Ltd. 2015. 32 p.

3. Воробйова О., Дебич М., Луговий В., Оржель О., Слюсаренко О., Таланова Ж., Трима К. Аналіз провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду щодо оцінювання якості вищої освіти в умовах євроінтеграції: аналітичні матеріали (частина II) (препринт) [за ред. В. Лугового, Ж. Таланової]. Київ: Ін-т вищої освіти НАПН України, 2019. 150 с.

4. Кухарський В., Осередчук О., Мазуркевич М. та ін. Система забезпечення якості освіти в Україні: розвиток на засадах європейських стандартів та рекомендацій : посібник [за ред. В. Кухарського, О. Осередчук]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 248 с.

МОДЕЛЬ ОСВІТНЬОГО ОБ'ЄДНАННЯ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ВЕРТИКАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Батракова А.Г., д-р техн. наук, проф. rp@khadi.kharkov.ua

Єгоров І.В., студент Дз-72-20 rp@khadi.kharkov.ua

Вінніченко Л.Р., студентка ДГ-41-18, rp@khadi.kharkov.ua

Мірошніченко В.В., студент ДГ-41-18, rp@khadi.kharkov.ua

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

На сучасному етапі проблема підготовки кадрів для дорожньо-будівельної та транспортної галузей економіки України є надзвичайно актуальною в умовах цифровізації усіх галузей економіки, бурхливого розвитку транспортної інфраструктури України, змін на вітчизняному ринку транспортних послуг. Затребуваність випускників закладів вищої